

Қаржы нарығы жəне оның құралдары

Акция (*aktiу* - қарамағына беру, рұқсат беру) — **акционерлік** - қарамағына беру, рұқсат беру) — акционерлік қоғамды немесе **кәсіпорынды** - қарамағына беру, рұқсат беру) — акционерлік қоғамды немесе кәсіпорынды дамытуға қаржы салғанын куәландыратын және оның иесіне акционерлік қоғам пайдасының бір бөлігін **дивиденд** түрінде алуына құқық беретін құнды қағаз.

Акцияның бір акционерден екінші акционерге берілу тәсіліне қарай олар **атаулы және **ұсынбалы** дейтін екі түрге бөлінеді.**

Облигация (лат. *obligatio* – міндеттеме) – бағалы қағаз.

Иеленушісінің ақшалай қаражат салғанын куәландырады және шығарылым шарттарында басқа жәйттер көзделмесе, қарызгердің иеленушіге тіркелген пайызбен қоса осы бағалы қағаздың атаулы құнын күні бұрын көрсетілген мерзімде өтелуін міндеттейді.

Бағалы қағаздардың басқа түрлері

Чек

- **Чек** (ағылшағылш. cheque, check — тексеру, бақылау, кедергі жасау) — қатаң түрде белгіленген нысандағы бағалы қағаз, ақшалай құжат.

Опцион

- Опцион (ағылш. *option*, лат. *optio* – *таңдау, тілек, қалау*) – иесіне келешекте қайсыбір активтерді тиянақталған бағамен (*орындалған бағамен*) сатып алу немесе сату құқығын беретін бағалы қағаз.

Варрант

- **Варрант** (ағыл. және франц. warrant — өкілеттік, сенімхат) — тауардың сақтауға қабылданғаны туралы тауар қоймалары беретін куәлік (сатушының кепілдігі); иесіне құжатта көрсетілген тауарды кепілзатқа салып қарыз алуына құқық беретін күжат (ағыл. және франц. warrant — өкілеттік, сенімхат) — тауардың сақтауға қабылданғаны туралы тауар қоймалары беретін куәлік (сатушының кепілдігі); иесіне құжатта көрсетілген тауарды кепілзатқа салып қарыз алуына құқық беретін құжат; қарызгердің облигацияларын (ағыл. және франц. warrant — өкілеттік, сенімхат) — тауардың сақтауға қабылданғаны туралы тауар қоймалары беретін куәлік (сатушының кепілдігі); иесіне құжатта көрсетілген тауарды кепілзатқа салып қарыз алуына құқық беретін құжат; қарызгердің облигацияларын

- **Фьючерс** (лат. *futurum* - болашақ) — уағдаласылған сұрыптағы тауарды) — уағдаласылған сұрыптағы тауарды белгілі бір мөлшерде келісілген бағамен көрсетілген кезең бойына жеткізу жөніндегі келісімшарт.
- Фьючерстік шарт бойынша міндеттемелер барлық жағдайда дерлік нақты тауарды жеткізу жолымен емес, төлеу немесе бағадағы айырманы алу жолымен орындалады.